

# קו לחינוך

## הקו שלך למידע חינוכי

גיליון 518 | כ"ט תשרי תשע"א | 7.10.10 | משוגר למנויים בלבד | [kav1@bezeqint.net](mailto:kav1@bezeqint.net) | [www.kavnet.co.il](http://www.kavnet.co.il)  
מו"ל ועורכת: סיגל בן ארצי | עריכה: מיכל חביב | המערכת: היסמין 1 רמת אפעל | טל. 03-6354484 | פקס. 03-6354490

## 260 מיליון ש"ח יוקצו בשנתיים הקרובות לשיקום החינוך הטכנולוגי

שאינן לה ערך תעסוקתי או אקדמי, ותלמידים מצטיינים. למעשה מדובר בשלוש תוכניות רוחב. לתלמידים החלשים נבנתה תוכנית בשם "הזנק לתעשייה", בשיתוף עם הביטוח הלאומי, עמותת הזנק והתעשייה. במסגרת התוכנית ייבחנו התלמידים לפחות ב-14 יחידות לימוד, מה שיאפשר להם בעתיד להמשיך ללמוד לתעודת טכנאי או הנדסאי. בנוסף ללימודים תיאורטיים, ישולבו משתתפי התוכנית בלימודים מעשיים בתעשייה ביום בשבוע. החידוש העיקרי בתוכנית הוא, שהיא תיושם לא רק בבתי"ס מקצועיים אלא גם במקיפים, שעד כה הנשירו תלמידים מסוג זה. השנה תיושם התוכנית ב-20 בתי"ס.

(המשך בעמ' 2)

### כדאי לדעת



רעיונות לחברים

**רעיונות לחברים - הסדרה -** אם אתם מעוניינים ללמוד איך לשחק בכיתה, אם משחקים נראים לכם כלי ללמד וליצור חוויה, אם אתם מכירים בכך שמשחק יכול לשמש כלי תקשורת בין אישית - אתם מוזמנים להשתתף בסדנאות ההדרכה של רעיונות לחברים. סדרת רעיונות לחברים הינה הצוהר לעולם המשחק והחוויה בקבוצה. באמצעות משחק אחד ניתן לגלות עולמות חבויים בקבוצה. הסדרה כוללת משחקים מקוריים ורעיונות לעבודה עם המשחקים המשמשים כלים ללמידה בקבוצות מבוגרים או ילדים. המשחקים עובדים טוב בקבוצות ומעוררים ללמידה במגוון נושאים, לשיח קבוצתי, דיון ועיבוד. הכלים המשחקיים משלבים חומרים מוכרים כגון פלסטלינה, חול ולגו. במשחק המבוסס על לגו

לדוגמה ניתן להשתמש לצורך בניה משותפת של חזון בית ספרי או לחילופין בעבודה פרטנית עם ילדים בפיתוח חשיבה ודמיון.

במסגרת סדנאות ההדרכה תחשפו לידע המחקרי ולאפשרויות העבודה עם הכלים המשחקיים. הדרך שלנו משלבת, ברעיון ובעיבוד, שני עולמות: הטיפולי והארגוני ומספקת לכם ראייה רחבה על משחק ולמידה חווייתית בקבוצה. ומי אנחנו?

רונית טל M.Ed, מטפלת במשחק, מרצה, מפתחת משחקים, ס. יו"ר עמותת עלו"ה לטיפול וקידום המשחק בישראל.

לילך מולר MBA, יועצת ארגונית מנוסה ומנחת קבוצות, בעלת ניסיון עשיר בליווי תהליכים בארגונים בארץ ובחו"ל.

לכל כלי משחקי, סדנת הדרכה בת שלושה מפגשים חווייתיים. מפגשי דצמבר 2010 יערכו ב"סוכה" בנימינה, מרחק הליכה מתחנת הרכבת. ההנאה מובטחת.

לפרטים ולהרשמה: רונית - 050-6590757 [ronitalpt@gmail.com](mailto:ronitalpt@gmail.com) | לילך - 052-8691129 [lilach@yol.co.il](mailto:lilach@yol.co.il)

ביום שני הבא, 18.10.2010, יתקיים במרכז הפיתוח של רשת אורט בתל אביב סמינר של האיחוד האירופי בשם "Torino Process in Israel". בסמינר ייחשפו לראשונה הממצאים והמסקנות של דו"ח על החינוך הטכנולוגי וההכשרה המקצועית במערכת החינוך בישראל והתוכנית של משה"ח לחיזוקם.

Torino Process הוא מרכז מומחים הפועל בטורינו שבאיטליה. מטרתו של המרכז היא לתרום לפיתוח מערכות החינוך המקצועי-טכנולוגי של המדינות השותפות באיחוד האירופי. בראיון לקו לחינוך מציין ראש המינהל למדע וטכנולוגיה במשה"ח, ד"ר עופר רימון, כי המרכז מקיים תהליך המסייע למדינות ללמוד אחת מהשנייה כיצד לשפר את החינוך הטכנולוגי-מקצועי. לדבריו, באירופה יש הרבה מאוד ידע בנושא זה, שעשוי לסייע לחיזוק החינוך הטכנולוגי בישראל.

ההצטרפות ל-Torino Process הוא חלק ממהלך מקיף לשיקום החינוך הטכנולוגי, המתקיים לראשונה מזה שנים רבות, שאותו החל לאחרונה משה"ח. שרי החינוך הקודמים הצהירו אומנם לא אחת על חשיבות החינוך הטכנולוגי, אך לא נקטו פעולה משמעותית לחיזוקו. זאת ועוד, בעשור האחרון, בעיקר בתקופת השרה לבנת, חל קיצוץ שיטתי בתקציבי החינוך הטכנולוגי. כתוצאה מכך צומצם מספרן של המגמות הטכנולוגיות, היקרות לאחזקה יותר מהמגמות העיוניות, והופסקה ההשקעה בסדנאות ובמכשור שהתיישנו. השינוי בגישה של קובעי המדיניות הנוכחיים במשה"ח ובממשלה לחינוך הטכנולוגי, יבוא לידי ביטוי בשנתיים הקרובות בתוספת תקציבית משמעותית של 260 מיליון ש"ח. תקציב זה יממן את יישומה של התוכנית האסטרטגית לקידום החינוך המדעי-טכנולוגי. לדברי ד"ר רימון; "החינוך הטכנולוגי חיכה לבשורה זו שנים רבות". לגיבוש התוכנית סייעו הרשתות הטכנולוגיות, התאחדות התעשיינים והמערך הטכנולוגי בצה"ל.

על שיתוף הפעולה עם המערך הטכנולוגי של צה"ל הכריז משה"ח בחודש מאי שעבר (ראה גיליון 511 של קו לחינוך). במסגרת שיתוף הפעולה הוקם מנגנון תיאום משותף. לדברי ד"ר רימון, הוקמו צוותי עבודה לכל מפמ"ר במינהל למדע וטכנולוגיה, שבהם משתתפים מהנדסים מהמערך הטכנולוגי בצה"ל. בצוותים הוגדרו משימות למפמ"רים בהתאם לרמת הידע שחסר לדעת נציגי צה"ל אצל בוגרי המגמות הטכנולוגיות שמתגייסים, למשל בהנדסת תוכנה ואלקטרוניקה. רימון מדגיש, כי השינויים בתוכניות הלימודים בעקבות עבודת הצוותים לא יתבצעו במטרה להתאים את המגמות הטכנולוגיות לדרישות הייחודיות של הצבא, אלא מתוך הבנה שהידע הנדרש בצה"ל, כמו גם בתעשייה, הוא עדכני ורלוונטי למקצועות אלו במאה ה-21. לדבריו, בניתוח שנערך עם מהנדסי הצבא נמצאו ליקויים בחומרי הלימוד ובהוראה וגובשו המלצות. מנגנון תיאום דומה יוקם גם עם התאחדות התעשיינים.

לדברי ד"ר רימון, התוכנית האסטרטגית מקיפה שלוש רמות של תלמידים; תלמידים חלשים ובסיכון לנשירה, שאינם מסוגלים להגיע לתעודת בגרות מלאה, תלמידים המסוגלים להגיע ל"בגרות חלשה",

(המשך מעמ' 1)

הביניים בכל בי"ס מקיף. בחטיבות ביניים, שבהן כבר קיימת כיתת מצוינות, תיפתח כיתה נוספת. התלמידים יקבלו בחטיבה תוספת של שתי שעות שבועיות ללימודי מדעים, בדגש על כימיה ופיזיקה, שתי שעות שבועיות ללימודי טכנולוגיה מתקדמת, בדגש על מדעי המחשב, ושעה אחת לחינוך ערכי, שבה תוענק להם גם תמיכה חברתית ורגשית.

בחטיבה העליונה יקבלו משתתפי התוכנית 8-12 שעות שבועיות נוספות של תגבור לימודי, בהתאם לצרכים של כל אחד מהם. גם כאן תוקדש שעה שבועית לחינוך ערכי. בשנת הלימודים הנוכחית כבר החלה התוכנית ב-60 כיתות ז' בחטיבות הביניים וכיתות י' בחטיבות העליונות, מתוך כוונה שתוך שלוש שנים, במקום שש שנים, יוצר בה רצף של כיתות ז'-י"ב.

בנוסף לשלוש תוכניות רוחב אלו, כוללת התוכנית האסטרטגית גם מספר תוכניות אורך תומכות. אחת מהתוכניות היא להקים שני מרכזים טכנולוגיים אזורים - בצפון ובדרום, בשיתוף עם התאחדות התעשיינים. למטרה זו יקצה המשרד 50 מיליון ש"ח. המרכזים יאפשרו לבתי"ס מקיפים בפריפריה, שאין להם תשתיות וציוד המתאימים להקמת מגמות טכנולוגיות, להצטרף לתוכנית האסטרטגית. התלמידים יגיעו ללמוד במרכזים שבהם יהיו תשתיות טכנולוגיות מתקדמות.

למען קבוצת התלמידים השנייה תורחב מאוד תוכנית טו"ב - טכנאי ובגרות, שהחלה במערכת החינוך לפני מספר שנים בקנה מידה קטן, של 15 כיתות. לדברי ראש המינהל למדע וטכנולוגיה; "מיפינו ביחד עם התעשייה מקצועות שחסרים בהם טכנאים והנדסאים כמו מכונאות, חשמל ואלקטרוניקה". לדבריו, תוכנית טו"ב נחשבת כהצלחה והישגי המחזור הראשון, שסיים אותה בשנת הלימודים האחרונה, היו טובים. ד"ר רימון מוסיף, כי במסגרת התוכנית האסטרטגית יקבלו משתתפי תוכנית טו"ב תגבור משמעותי בשעות לימוד ובתיה"ס יקבלו תקציבים לרכישת הציוד הנדרש לתוכנית. התוכנית מקיפה השנה כ-100 כיתות. לתלמידים המצטיינים תוצא במסגרת התוכנית האסטרטגית תוכנית לימודים שש שנתית, החל מכיתה ז'. מטרת התוכנית היא להגדיל את מספר התלמידים המסיימים תיכון עם תעודת בגרות מדעית - טכנולוגית מוגברת, מ-14,000 כיום ל-25,000 תוך חמש שנים. "אנחנו רוצים שהתוכנית תיושם בכל רחבי הארץ ובכל המגזרים ולא רק במרכז", אומר ד"ר רימון. לדבריו, במסגרת התוכנית יזוהו מוקדם ככל האפשר תלמידים בעלי פוטנציאל גבוה, שיוענקו להם שעות לימודים תוספתיות ושעות תגבור כדי שיגיעו לתעודת בגרות של חמש יחידות לימוד במתמטיקה, פיזיקה, אלקטרוניקה או מחשבים ואנגלית. במסגרת התוכנית ייבחרו 25 תלמידים מצטיינים מכיתות ז' בחטיבות

## למה ילדים שותקים?

שברתי שתיקה בגיל 30, עד היום מתחבטים ההורים שלי בשאלות איך לא ראינו? איפה היינו?

אנו חשופים לאלימות מינית נגד ילדים!

אבא, אימא - חשוב לדעת...לזהות...לדבר...כדי לשמור על בטחון ילדנו.

בהרצאה אדבר על השתיקה מהזית המקצועית והאישית ואתמקד בשלוש שאלות:



✓ למה ילדים שותקים?

✓ מי השותפים לקשר השתיקה?

✓ מה נוכל לעשות כדי להגן על בטחון ילדנו?

ההרצאה מיועדת להורים לילדים בגילאים שנתיים עד 12

מוסדות, מוסדות חינוך, חברות וארגונים, ועדי עובדים, ועדי הורים

לפרטים נוספים והזמנת ההרצאה התקשרו:

**054-4200202**

יעל זהרה מלכה

NLP Trainer ומנחת קבוצות

[www.y-zohara.co.il](http://www.y-zohara.co.il)

[yael@y-zohara.co.il](mailto:yael@y-zohara.co.il)

facebook

## במכללות לחינוך מרוצים ממספר הסטודנטים ורמתם; כועסים על ההתנהלות התקציבית של משה"ח

במכללת גורדון בחיפה נרשם גידול של כמעט 100% במספר הנרשמים למסלולים להסבת אקדמאים להוראה ביחס לשנה שעברה. ראש המכללה ד"ר צפורה אשרת מעריכה; "תוכנית אופק חדש, שהביאה לעלייה בשכר המורים המתחילים, בהחלט משפיעה, וניכר גידול בנרשמים להוראה".

גם ראש ביה"ס לחינוך במכללת בית ברל, ד"ר תילי וגנר, מציינת כי למסלולים להסבת אקדמאים להוראה היה השנה ביקוש גדול. בבית ברל מתקיימות תוכניות הסבה מיוחדות, כמו תוכנית צוות, בשיתוף עם ארגון גמלאי שירות הקבע ומשרד הביטחון, ותוכנית חותם למצטיינים, בשיתוף עם ארגון הג'וינט. בנוסף לכך מתקיימים בבית ברל מסלולי הסבה במדעי החברה ואזרחות, לימודי ארץ ישראל, גיאוגרפיה וספרות. לדברי ד"ר וגנר, לכל המסלולים האלו היה ביקוש ער.

גם ראש מכללת לוינסקי, פרופ' לאה קאסן, מציינת כי חל גידול נאה במספר הנרשמים למסלולים להסבת אקדמאים במכללה. (המשך בעמ' 4)

בשבע הבא תיפתח שנת הלימודים במכללות לחינוך. השנה הועלה רף הקבלה ללימודי הוראה לציין המשולב 525. למרות זאת התבדו החששות של ראשי המכללות לחינוך, כי בשל כך יירד מספר הנרשמים ללימודי הוראה. מראיונות שקיים קו לחינוך עם מספר ראשי מכללות עולה, כי במרביתן חל גידול של 10%-7% במספר הנרשמים. כמו כן העלו בראיונות ראשי המכללות לחינוך טענות קשות על ההתנהלות התקציבית של משה"ח בשנה האחרונה.

הגידול המשמעותי ביותר במספר הנרשמים ללימודי הוראה, חל השנה במספר הנרשמים לתוכניות להסבת אקדמאים. לדברי ראש מכללת סמינר הקיבוצים, ד"ר יוסי אסף, מדובר בגידול דרמטי. המסלול להסבת אקדמאים להוראה הוא כעת המסלול הגדול ביותר בסמינר הקיבוצים.

לדברי ראש מכללת אורנים, פרופ' יאיר קארו, המכללה ערכה ראיונות קבלה לכ-1,000 פונים למסלולים להסבת אקדמאים. המכללה תוכל לקלוט רק כשליש מהם. לדבריו, מדובר באוכלוסייה ברמה גבוהה ומגוונת של פונים, בהם עורכי דין.

## חדש; בי"ס להוראת תרבות ישראל

### שיתוף פעולה בין תכנית בארי במכון שלום הרטמן וקרן קרב

מפתיחת ההרשמה נרשמו לתוכנית קרוב למאה אנשי חינוך, מנהלים ומורים מבתי ספר על יסודיים ממלכתיים

שנה"ל 11-2010 מכון הרטמן יודיע על מספר שיתופי פעולה נוספים. "אנחנו מצפים בדריכות לפתיחתו של בית ספר להוראת תרבות ישראל של תכנית בארי, מסביר רני יגר, מנהל בית הספר וחוקר במכון שלום הרטמן. "ומנהלי מנהלים ומורים בבית הספר הם המפתח לחינוך ישראלי-יהודי פלורליסטי. ההכרה בחשיבות נושא זה היא שהניעה את המחנכים להשתתף בתכנית. מטרת המכון היא שהמשתתפים בתכנית יקבלו את הידע והכלים הדידקטיים הנדרשים להטמעת לימודי תרבות ישראל בקהילת בית הספר. מעבר לכל אלה, מהניסיון המצטבר שלנו אנו יודעים שיש חשיבות עצומה לקיים מקום מפגש מכבד ופתוח, שבו יוכלו המשתתפים לנהל דיאלוג בינם לבין עצמם, ועם התרבות היהודית והישראלית בשאלות המטרידות אותם כיחידים וכחברה".

תכנית בארי במכון הרטמן, בשיתוף קרן קרב, פותחים השנה לראשונה בית ספר להכשרת מנהלים ומורים בהוראת תחום תרבות ישראל לבתי ספר ממלכתיים על יסודיים במטרה להכשיר צוותים פנים-בית ספרתיים להקניית ידע בתחומי הדעת של תרבות ישראל, תושב"ע, מחשבת ישראל ומקרא. כל זאת, תוך פיתוח שיח של זהות יהודית-ישראלית פלורליסטית. היוזמה להקמת בית הספר באה בעקבות הצלחתה של תוכנית בארי ומבוססת על למעלה מ-15 שנות ניסיון בהכשרות והשתלמויות שאותן מקיים מכון הרטמן.

מסלול הלימודים נמשך שנתיים. בין הקורסים שילמדו בתוכנית: מבוא וקריאה בספרות חז"ל, מבטים מקראיים על יחסי אלוהים ועמו, מושג האחריות בהגות היהודית המודרנית ועוד. צוות המרצים בתוכנית מורכב מטובי החוקרים בתחום, שהם גם עמיתים מחקר בכירים במכון שלום הרטמן, ביניהם: פרופ' ישראל קנוהל פרופ' רון מרגולין, פרופ' מלילה הלנר-אשד וד"ר ביטי רואי. לבית הספר נרשמו קרוב למאה אנשי חינוך, מנהלים ומורים בבתי ספר תיכוניים ממלכתיים על יסודיים.

תכנית בארי פועלת להתחדשות לימודי תרבות ישראל בבתי ספר ממלכתיים ולהעמקת זהות יהודית-ישראלית מגוונת ופלורליסטית. תכניות הלימודים של בארי מתבססות על מקורות יהודיים קלאסיים, יצירות עבריות מודרניות ועיסוק בסוגיות רלוונטיות לחיים בישראל. בין הנושאים הנדונים בתוכניות: כבוד האדם, יחסים שבין רוב למיעוט ופלורליזם, זכויות העובד והזכות לחינוך; אחריות מעורבת ופעילה ועוד.

לתוכנית בארי שותפים כיום 70 בתי ספר ממלכתיים על יסודיים מכל רחבי הארץ (גידול מ 50 בתי ספר בשנה האחרונה). כמו כן, יצר מכון הרטמן 5 שיתופי פעולה עם רשויות מקומיות - חיפה, מודיעין, באר שבע, אשדוד ונצרת עלית. במהלך זה באה לידי ביטוי נטילת האחריות של המנהיגות הנבחרת של הרשות לפיתוח וקידום הזהות היהודית-ישראלית במערכת החינוך ובקהילה המקומית. במשך

מדור פרסומי

בבית הספר להכשרת מנהלים ומורים להוראת תרבות ישראל פועלים מסלול למנהלים ושני מסלולים למורים:

1. הכשרה למנהלים - מיועדת למנהלים המעוניינים להוביל תהליך של התחדשות לימודי היהדות ופיתוח שיח זהות יהודית-ישראלית פלורליסטית בבתי ספר על-יסודיים.
2. הכשרה בסיסית למורים לתרבות ישראל - מיועדת למורים בבתי ספר על יסודיים, המעוניינים לעשות הסבה או הרחבה להוראת תרבות ישראל.
3. הכשרה מתקדמת למורים לתרבות ישראל ולמקרא - מיועדת למורים בעלי תואר אקדמי בתחומי היהדות ו/או תעודת הוראה ו/או נסיון הוראה משמעותי בתחום, המעוניינים להתפתח מקצועית ולרכוש ידע, גישות וכלים נוספים בתחום ההוראה, ההנחיה וריכוז המקצוע. בית הספר ישמש מקום לשיח משמעותי בין עמיתים סביב סוגיות חינוכיות וזהותיות.

לפרטים נוספים:

www.hartman.org.il - בפייסבוק Shalom Hartman Institute

## במכללות לחינוך מרוצים ממספר הסטודנטים ורמתם; כועסים על ההתנהלות התקציבית של משה"ח

(המשך מעמ' 3)

לעומת זאת, במסלולי ההוראה הרגילים הייתה העלייה בהרשמה קלה יותר ובחלק מהם אף נרשמה ירידה. המסלולים הפופולאריים ביותר במרבית המכללות, כמו גם בשנים הקודמות, הם מסלולי החינוך המיוחד והחינוך לגיל הרך. ביקוש ער נרשם גם למסלולי החינוך היסודי. לעומת זאת, בהרשמה למסלולים להוראה בחינוך העל יסודי נרשמה בדרך כלל ירידה.

לדברי פרופ' קאסן, במכללת לוינסקי חל גידול בהרשמה למסלולי הגיל הרך. גם במכללת לוינסקי המסלולים הפחות פופולאריים היו בחינוך העל יסודי. רקטור מכללת לוינסקי, ד"ר אריאל חורין, מוסיפה, כי ההרשמה למסלולי החינוך העל יסודי, בעיקר בתחומים ההומניים, חלשה ומדאיגה ברמה הלאומית.

גם לדברי ד"ר אסף, המסלולים הפחות פופולאריים במכללת סמינר הקיבוצים הם מסלולי החינוך העל יסודי, אם כי השנה נרשמה בהם התאוששות קלה.

לדברי פרופ' קארו, ההרשמה למסלולי החינוך מיוחד נעצרה במכללת אורנים לפני מועד סיומה הרשמי, בשל הביקוש הרב. פרופ' קארו דווקא הופתע לטובה מהעלייה בביקוש למסלולי הלימודים בחינוך העל יסודי במדעי הרוח. לעומת זאת, מספר הנרשמים למסלול להכשרת מורי מוט"ב – מדע וטכנולוגיה בחינוך העל יסודי, היה קטן ורמתם לא גבוהה. גם במסלולי החינוך היסודי במכללת אורנים לא חלה השנה עלייה משמעותית.

במכללת בית ברל המסלולים הפופולאריים ביותר השנה הם החינוך המיוחד והגיל הרך. במסלולים לחינוך היסודי נרשמה יציבות ובמסלולי החינוך העל יסודי חלה עלייה רק בתוכניות להסבת האקדמאים להוראה. כל ראשי המכללות דיווחו על עלייה חסרת תקדים שחלה בביקוש לתוכניות התואר השני בחינוך לעומת השנים הקודמות.

במכללת גורדון, למשל, נסגר לפני המועד המתוכנן הרישום לשלוש התוכניות לתואר שני, כיוון שהתמלאו. גם במכללת אורנים נסגרו המסלולים העיקריים לתואר שני בשלבים הראשונים של ההרשמה, בשל עודפי ביקוש. במכללה מתקיימים שישה מסלולים לתואר שני. באורנים נפתח השנה מסלול חדש לתואר שני בהוראה

לביה"ס העל יסודי, בשם M.Teaching, שאושר רק באמצע חודש יולי. גם למסלול זה נסגרה ההרשמה מוקדם בשל עודף ביקוש. למכללת בית ברל אושרה פתיחת מסלול M.Teaching רק בחודש שעבר, ולכן הוא ייפתח רק בעוד מספר שבועות. כבר עתה ההרשמה למסלול זה ערה. מסלול M.Teaching מיועד לאקדמאים ללא תעודת הוראה. משתתפי המסלול ירכשו תעודת הוראה ותואר שני בתחום הדעת שלהם תוך שנתיים בלבד, וייהנו ממלגות לימודים וקיום של משה"ח.

לראשי המכללות יש ביקורת קשה כלפי משה"ח. לדברי ראש מכללת אחווה; "ב-2010 לא קיבלו המכללות לחינוך תקציבים לתשתיות טכנולוגיות. אנחנו צריכים לקיים שיעורים באמצעים של המאה ה-19, כאשר מפרחי ההוראה יידרש ללמד בטכנולוגיות של המאה ה-21".

לדברי ראש מכללת אורנים; "מבחינה תקציבית השנה האחרונה הייתה הגרועה ביותר שאני זוכר מזה עשור. עד עכשיו לא קיבלנו אגורה מתקציב המיליארדים שמיעד משה"ח לתוכנית להתאמת מערכת החינוך למאה ה-21, למרות שהגשנו תוכנית בנושא זה כבר בחודש מאי האחרון. כמו כן אין תקציב לתשתיות, ואנחנו נאלצים לתחזק אותן באמצעות ההון העצמי שלנו. נכון לפתיחת שנה הלימודים אין לנו מושג מה יהיה התקציב שיעמוד השנה לרשותנו". לדברי ראש מכללת לוינסקי, פרופ' לאה קאסן; "הדרך שבה עובדים במשה"ח בתחום הכספי אינה מובנת לי. אין ספק שהמכללות לחינוך צריכות לעבור ממשה"ח לות"ת – הוועדה לתכנון ולתקצוב של המועצה להשכלה גבוהה".

לדברי ראש מכללת סמינר הקיבוצים ד"ר יוסי אסף; "אנחנו לא מסוגלים לתפקד במגבלות התקציביות".

ממשרד החינוך נמסר בתגובה, כי במסגרת פגישה משותפת שנערכה השבוע עם ראשי המכללות הוחלט על זירוז העברת מכללות שתעמודנה בקריטריונים, כפי שנקבעו על ידי הות"ת והמשרד, אל הות"ת. כמו כן, הוחלט להעמיד תקציב שיפוצים מיידית בהיקף של כ-30 מיליון ש"ח לטובת המכללות, וכן לטפל בנושא העדכונים השונים, לרבות סוגיית השכר והמחשוב.



יעוץ למורים מנהלים וועדים

### הזכויות שלך צריכות בדיקה תקופתית אצל עיריית זהבי

האם הינכם מודעים לכל הזכויות להן הינכם זכאים? מה הן הזכויות המגיעות לכם ביציאה לפנסיה? לא תמיד אפשר לממש מחר את מה שמגיע לכם היום - אז למה לחכות? באווירה נינוחה

### פגישה ושכרה בצידה

יעוץ מקצועי עדכני ודיסקרטי

#### הינכם מוזמנים:

- ליעוץ לקראת פרישה.
- ליעוץ בנושאי שנת שבתון.
- לבדיקה רגילה של רכיבי שכר וזכויות.
- ליעוץ בנושאי מחלות ו/או

#### עיקרי נושאי הייעוץ:

- פנסיה.
- כדאיות פרישה מעבודה.
- תכנון הקריירה.
- ייעוץ והכוונה בעזיבת מערכת החינוך.
- הדרכה וליווי במו"מ מול מעסיקים.
- פיצוי פיטורין.
- בדיקת השכר ומרכיביו.
- גמולים.

לשבתון יוצאים בראש שקט  
09-9542108



## בארצות הברית; שבע דרכים מוכחות לחסוך בתקציב ביה"ס

במספר מעלות את המיזוג בקיץ, להקפיד לכבות את האור כשעוזבים את הכיתה, לכבות את המחשבים כשלא משתמשים בהם, להחליף את נורות החשמל במסדרונות בנורות הצורכות פחות אנרגיה – כמוכן ברמה שאינה פוגעת בבטיחות, ועוד. במסגרת התחרות הושוותה מידי חודש צריכת החשמל של כל ביה"ס לצריכה שלו באותו חודש בשנה הקודמת. בתום התחרות נמצא, כי צריכת החשמל הופחתה ברשת בתיה"ס ב-15%. עלות הפרס לביה"ס הזוכה בתחרות הייתה שולית לעומת החיסכון השנתי בעלות החשמל, שהסתכם ב-450 אלף דולר.

להפסיק להשתמש בנייר  
בכתבה מספרת מפקחת של מחוז חינוך עצמאי בטקסס כיצד נחסך בביה"ס שבפיקוחה סכום של 6,000 דולר בשנה, באמצעות צמצום השימוש בנייר. במסגרת פעולה זו הפסיקו ביה"ס במחוז לשלוח להורים הודעות בדואר, מה שחסך לא רק את ההוצאות לנייר ולדיו, אלא גם את עלויות משלוח הדואר, בסך 700 דולר לחודש. במקום זאת נשלחו ההודעות להורים בדוא"ל, באמצעות מערכת שהותקנה בביה"ס. כמו כן הופסקה הדפסת עיתוני ביה"ס ואף הם נשלחו בדוא"ל. התברר כי לשינוי זה היה גם ערך מוסף חיובי – שיטת התקשורת החדשה הביאה להידוק הקשרים בין המחוז וביה"ס להורים.

### ליצור שותפויות ולמנף מענקים

בכתבה מצוין, כי לעיתים ניתן לחסוך תקציבים בית ספריים המיועדים לרכישת ציוד, כמו ספרים, ריהוט ושירותים שונים, (המשך בעמ' 6)

המשבר הכלכלי שפקד את ארצות הברית לפני כשנתיים עדיין לא הסתיים. המשבר משפיע גם על מערכת החינוך הציבורית, למרות שהממשל המרכזי הזרים אליה מאות מיליארדי דולרים, ומנע בכך את פיטוריהם של עשרות אלפי מורים.

כתבה בשם "שבע דרכים מוכחות לחסוך בתקציב ביה"ס", שהתפרסמה בשבוע שעבר במגזין הדיגיטלי eSchoolNews, מבקשת לסייע למנהלי מחוזות החינוך וביה"ס האמריקנים להתמודד עם הקשיים התקציביים. בכתבה מצוין, כי למרות סימנים קלים של התאוששות כלכלית, עדיין מתקשות המדינות בארצות הברית לממן את תקציבי החינוך, ומחוזות החינוך נאלצים לקצץ בתקציביהם. המאמר מציע שבע דרכים לחיסכון בתפעול ביה"ס, שיישומן עשוי למנוע קיצוצים כואבים יותר, למשל בפרויקטים חינוכיים או בכוח אדם. כל אחת מדרכי החיסכון מודגמות על ידי מחוזות החינוך או ביה"ס שבהם בוצעה בהצלחה. חלק מההצעות יכולים אולי לאמץ גם מנהלי בתי"ס בישראל.

### ליעל את השימוש באנרגיה

בכתבה מסופר על שיטה לחיסכון באנרגיה, שיזמה מנהלת רשת של 19 בתי"ס באחד המחוזות במדינת טנסי. המנהלת הכריזה על תחרות לחיסכון באנרגיה בין ביה"ס שבניהולה. לביה"ס הזוכה בתחרות הובטח פרס יקר ערך, שכלל שישה לוחות אינטראקטיביים. יוזמת התחרות ציידה את ביה"ס ברשימה של המלצות לפעולות חוסכות אנרגיה, כמו הצטיידות במערכות המפקחות על החימום והקירור בכיתות. לבתי"ס גם הוצע; להוריד במספר מעלות את החימום בחורף ולהעלות

**המדרשה**  
מרכז חינוכי לתחומי החיים הרוחניים בישראל באורנים

משרד החינוך  
המינהל הפדגוגי  
אגף בכיר לארגון הלימודים  
הממונה על השוויון בין המינים בחינוך

**אורנים**  
המכללה האקדמית לחינוך

## מובילות/מובילי מגדר בבתי הספר

תכנית חדשה לנשות ואנשי חינוך, צוות ניהול, רכזות/רכזים ומורות/מורים, השואפות/ים להביא לשינוי עומק בתרבות הבית-ספרית בנושא השוויון בין המינים. התכנית כוללת ידע תאורטי והגברת המודעות לסוגיות מגדריות הנוגעות למשפחה, לחברה הישראלית ולתרבות היהודית, תוך התמקדות במערכת החינוך. כמו כן תעסוק התכנית בליווי מעשי של פרויקטים בבתי הספר ובקהילה.

מנחות:

תמי לוז גרבר רכזת מכר מגדר ותוכניות נשים במדרשה באורנים  
שלומית רביצקי טור-פז עו"ד, מנהלת "שערים - בית מדרש ישראלי" ומנחת קבוצות במדרשה באורנים



ימי א', 16:00-20:00. מפגש ראשון: ל' חשוון תשע"א 7.11.10 (112 שעות אקדמיות).

שכר הלימוד: 300 ₪. הלימודים יתקיימו במדרשה באורנים, קרית טבעון.

תנאי קבלה: המלצה של מנהלת בית הספר ו/או המדריכה המחוזית לשוויון בין המינים של משרד החינוך

לפרטים: תמי לוז גרבר, 052-8204785, [tluz@hamidrasha.org.il](mailto:tluz@hamidrasha.org.il)

## בארצות הברית; שבע דרכים מוכחות לחסוך בתקציב ביה"ס

(המשך מעמ' 5)

של הארגון מפרסמים בתיה"ס או המורים את רשימת המשאלות שהכינו. הורים, אנשי קהילה או עסקים מקומיים יכולים להיכנס לאתר, לקרוא מה בדיוק נדרש לביה"ס ולסייע לו. התרומה באמצעות הארגון נחשבת להוצאה מוכרת לתורמים, והארגון דואג להעביר אותה ללא תשלום לביה"ס.

באמצעות בניית שותפויות עם ארגונים עסקיים או אקדמיים, והשגת מענקים לפרויקטים שונים. בכתבה מתוארות שותפויות שערכו בתיה"ס עם ארגונים כאלה, שבאמצעותם סופקו להם ללא תשלום קורסים, מחשבים ניידים, ביקורים לימודיים במוזיאונים ועוד.

### לרכוש עמדות "רזות" במקום מחשבים רגילים

על פי הכתבה, שימוש ברשתות מחשבים וירטואליות, הכוללות עמדות "טיפשות" או "רזות" ושרת המזין אותן, חסך למחוזות החינוך ולבתי"ס לא מעטים בארצות הברית אלפי דולרים. השימוש בעמדות מחשב רזות מאפשר לביה"ס לרכוש מחשבים חלשים וזולים, ואף להשתמש במחשביו הישנים, במקום לרכוש מחשבים רגילים. שרת חזק מספק לעמדות את האפליקציות הנדרשות. כך, למשל, רכש בדרך זו ביה"ס קתולי בעיר שרלוט, שבמדינת בצפון קרוליינה, מערכת ובה 275 עמדות מחשב רזות עם גישה לאינטרנט, בעלות רכישה של 125 מחשבים רגילים.

**לעבור לתקשורת מבוססת אינטרנט**  
מהכתבה עולה, כי השימוש במערכת תקשורת טלפונית מבוססת אינטרנט זולה בהרבה מהשימוש בטלפון קווי רגיל. בכתבה מסופר כי בבי"ס חדש באחד המחוזות בפלורידה לא הותקנה תשתית טלפון קווי רגילה ובמקומה הותקנה מערכת מבוססת אינטרנט. בדרך זו נחסכו לביה"ס למעלה מ-75 אלף דולרים בהוצאות לתשתית ושימוש במערכת.

### לבקש הנחות ו"מציאות"

על פי הכתבה למדו לאחרונה מנהלי בתי"ס רבים בארצות הברית, שהשתמשו עד כה בקטלוגים כדי לרכוש ציוד, שחברות רבות עניקו להם הנחה רק אם יבקשו. הדבר כרוך אמנם בבזבוז זמן על בירורים בטלפון אצל חברות שונות, אבל המאמץ עשוי להשתלם. מנהל של תיכון במדינת מיזורי מעיד בכתבה, כי בבית ספרו תרים כיום "כמו משוגעים" אחר מציאות. כתובת המאמר המלא;

<http://www.eschoolnews.com/category/resources/surviving-the-school-budget-crisis>

### ליצור "רשימת משאלות"

לפעמים אין לביה"ס ברירה אלא להמתין עד שמחיר הציוד או השירותים שבהם הוא חפץ יוזל או לחכות למועד שבו יתפנה לו תקציב עבורם. בינתיים ממליצה הכתבה לביה"ס להכין "רשימת משאלות", שבה מפורטים הפריטים שהוא מבקש לרכוש או לקבל. בכתבה מסופר על ארגון ללא מטרת רווח, שהוקם לאחרונה, הנקרא "משאלת כיתה" (ClassWish). הארגון מסייע לבתי"ס או לכיתות להשיג את רשימת המשאלות שלהם. באתר האינטרנט

האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים

היזמה למחקר יישומי בחינוך

מורי המתמטיקה והמנהלים מוזמנים להביע דעה ולתרום מניסיונם בנושא

## מה צריכים לדעת העוסקים בהוראת המתמטיקה בחינוך העל-יסודי?

כחלק מהמהלך הלימודי של הוועדה, מזמין יו"ר הוועדה מורים ומנהלים לתרום לעבודת הוועדה ולשלוח אליה חוות דעת מנומקות, רעיונות והצעות לשינוי ולשיפור בנושא הידע הדרוש לעוסקים בהוראת המתמטיקה בחינוך העל-יסודי (כיתות ז'-י"ב), הדרכים שבהן ניתן לרכוש ידע כזה, לרבות שיקולים הנוגעים להכשרת מורי המתמטיקה ולהתפתחותם המקצועית, והכלים (מכל סוג שהוא) הדרושים למורי המתמטיקה על מנת לשפר את הישגי תלמידיהם.

המעוניינים מתבקשים לכתוב עד כ"ד בחשוון תשע"א, 1.11.2010, אל יהושע רוזנברג, מרכז הוועדה.

בדוא"ל: [yehoshua.education@academy.ac.il](mailto:yehoshua.education@academy.ac.il)

או בכתב: היזמה למחקר יישומי בחינוך, האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים, ת"ד 4040, ירושלים 91040.

הוועדה עשויה להזמין חלק מהכותבים להשמיע את דבריהם בפניה או להציגם ביום עיון שיתקיים בסוף שנת 2010 (חורף תשע"א). פניות נבחרות עשויות להתפרסם במלואן או בחלקן, בכפוף להערות הוועדה ובהסכמת המחברים □ באתר האינטרנט של היזמה למחקר יישומי בחינוך.

בהזמנת משרד החינוך הקימה האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים ועדת מומחים כדי שתשיב לשאלה "מה צריכים לדעת העוסקים בהוראת המתמטיקה בחינוך העל-יסודי?". הוועדה פועלת במסגרת היזמה למחקר יישומי בחינוך.

הוועדה התבקשה להמליץ בשאלה זו על מדיניות שעשויה לקדם את החינוך המתמטי בישראל ולשפר את הישגי התלמידים, על סמך ניתוח ממצאי מחקרים שנערכו בארץ ובעולם ועל סמך לימוד מניסיונם של אנשי המקצוע בארץ ובמדינות אחרות. המסמך המסכם את ממצאי הוועדה ואת המלצותיה אמור להתפרסם בתחילת שנת 2012.

מידע נוסף על ועדת המומחים בנושא "מה צריכים לדעת העוסקים בהוראת המתמטיקה?" אפשר לקרוא באתר האינטרנט של היזמה למחקר יישומי בחינוך:

<http://education.academy.ac.il>

## מרבית התלמידים החילונים דווקא מעוניינים ללמוד על המורשת היהודית

במחקר נמצא עוד, כי בשלוש שנות הפרויקט חל שינוי משמעותי בגישת התלמידים אל המסורת היהודית וערכי היהדות. כמו כן נמצא שינוי חיובי בגישת התלמידים לערכים כמו עזרה לזולת. במחקר נמצא, כי בתש"ע סברו 65% מהתלמידים שביה"ס שלהם מייחס חשיבות רבה לנושא הזהות היהודית, לעומת 37% בלבד בתשס"ח. 68% מהתלמידים הצהירו על רצונם ללמוד עוד על המסורת והתרבות היהודית, לעומת 56% בתשס"ח. כמו כן ציינו 75% מהתלמידים בתש"ע על רצונם ללמוד עוד על ערכי היהדות, לעומת 60% בתשס"ח.

בנוסף לכך סברו בתש"ע 43% מהתלמידים, לעומת 18% בלבד בתשס"ח, כי ערכי היהדות תורמים במידה רבה להתנדבות למען הזולת. 51% מהתלמידים סברו כי ערכי היהדות יכולים לסייע במידה רבה לשמירת הסביבה, לעומת 25% בלבד בתשס"ח. את המחקר ערכו החוקרים עזרא קופילוביץ, איתן מלכיאור ולאח ווהל, עבור מינהל החינוך, עמותת פנים, קרן לגאסי ורשת קהילה ופנאי.

החלטת משה"ח להנהיג את לימודי "מורשת ותרבות ישראל" כמקצוע חובה בכיתות ו'–ח' בחינוך הממלכתי, החל משנת הלימודים הנוכחית, גררה תגובות מעורבות באמצעי התקשורת ובקרב אנשי חינוך ואקדמיה. היו אף שטענו, כי מרכיבי התוכנית העוסקים במסורת ובמקורות היהודיים, הם התבטלות חילונית בפני הדתיים. לעומת זאת עולה מתוצאות מחקר שהתקיים בחולון, כי מרבית התלמידים החילונים דווקא מעוניינים ללמוד על ערכי היהדות ומורשתה. בעיר מתקיימת מזה שלוש שנים, בשישה בתי"ס יסודיים ועל יסודיים, תוכנית לימודים ניסויית בשם "התחדשות יהודית". בתוכנית משתתפים כ-5,000 תלמידים. התוכנית כוללת השתלמות חדרי המורים בהוראת היהדות, לימוד של מקורות יהודיים ולמידה חווייתית באתרי מורשת. את התוכנית בחולון עורכת עמותת פנים. קרן לגאסי תרמה למימון התוכנית שישה וחצי מיליון ש"ח. במסגרת המחקר הוצגו מספר שאלות זהות למדגם בן מאות תלמידים עם תחילת הפרויקט, בשנת תשס"ח, ולאחר שלוש שנים – בסוף שנת תש"ע.

## התלמידים מפנימים את המסר על חשיבות הקריאה אך תופסים אותה כעונש

המסר על חשיבות הקריאה אכן הוטמע אצל התלמידים והוריהם. למרות זאת, דיווחו מרבית התלמידים כי הם קוראים רק כשמכריחים אותם ובשעות שההורים שלהם קובעים. הקריאה נעשתה על מנת לרצות את ההורים. ההורים ראו בקריאה כלי חשוב לקידום היכולות הלימודיות של ילדיהם, ולכן אילצו אותם לקרוא, דבר שהיה כרוך בוויכוחים רבים. ההורים אף ביקשו לגייס את המורה למשימת השכנוע של ילדיהם לקרוא בבית. עוד מצאה צפרירי, כי בכיתה התייחסו התלמידים לקריאה כאל מאמץ פיזי. משפטים שרווחו בקרב התלמידים לגבי הקריאה היו: "אין לי כוח. אני עייף..." או "המורה, קראתי כבר שני ספרים, אפשר לנוח?" התברר כי הקריאה נתפסה על ידי התלמידים כמטלה לימודית נוספת ואף כעונש, שרק לאחר שביצעו אותו היו יכולים להתפנות לעיסוקים אטרקטיביים יותר. התוצאה הייתה רתיעה מקריאה כפעילות פנאי.

בעקבות ממצאים אלה החליטה המורה להפסיק להעביר לתלמידים וההורים מסרים על חשיבות הקריאה ליכולות התלמידים ולהשיגיהם, ולהתמקד במסרים על ההנאה, העניין ופיתוח הדימיון שבקריאה. כמו כן החלה המורה לחפש טקסטים חדשים לקריאה לתלמידים, שבהם מודגמים בצורה טובה יותר המסרים החדשים. את המחקר ליוותה המרצה מירב אסף ממכללת קיי.

במחקרים רבים נמצא, כי קריאה בשעות הפנאי תורמת להישיגי התלמידים. במחקרים גם נמצא, שהזמן שמקדישים התלמידים לקריאה הוא משתנה המנבא את הישגיהם בלימודים יותר ממשטני רקע אחרים, כמו השכלת הורים, מצב חברתי-כלכלי או השתייכות לאומית. מערכת החינוך בישראל מודעת לממצאים אלה ופועלת לפיתוח הרגלי הקריאה אצל התלמידים. עיקר המאמצים ממוקדים בכיתות היסוד, באמצעות הקמת ספריות כיתתיות וספריות בית ספריות, "מפעל הספרים", הקצאת זמן קבוע לקריאה דמומה בשיעורים והמרצת ההורים לקרוא לילדיהם ולעודד אותם לקרוא בשעות הפנאי. ההנחה היא שבאמצעים אלו יפתחו התלמידים אהבה לקריאה, דבר שיתרום להישיגיהם בלימודים.

למרות פעולות אלו הבחינה ענבל צפרירי, מחנכת כיתה ב' וסטודנטית במכללה האקדמית לחינוך קיי בבאר שבע, כי מרבית תלמידיה אינם קוראים בשעות הפנאי. במסגרת קורס שהיא לומדת במכללה – "שיטות מחקר איכותניות", החלה המורה במחקר פעולה בכיתתה. במחקר ביקשה צפרירי לבדוק כיצד משתלבת הקריאה בשעות הפנאי של התלמידים ואת תפיסות התלמידים והוריהם לגבי פעילות זאת. במסגרת המחקר ראינה המורה תלמידים והורים, וערכה תצפיות על פעילויות קריאה בכיתתה. המורה מצאה, כי

## הראמ"ה מפתחת "משוב ארצי מדגמי"

מנכ"לית הראמ"ה, פרופ' מיכל בלר, פירסמה לאחרונה מאמר מקיף בשם "מדידה בשירות הלמידה – הלכה למעשה". במאמר מוסבר בפירוט הרציונאל העומד מאחורי המבחנים הארציים שעורכת הראמ"ה, כמו מבחני המיצ"ב.

מהמאמר עולה עוד, כי למבחנים הארציים הקיימים יתווסף בקרוב מבחן חדש בשם "משוב ארצי מדגמי". המבחן יבדוק מגוון תחומי דעת שאינם נבדקים כיום במיצ"ב, וינטר בהם מגמות ארציות רב-שנתיות. במאמר מצוין, כי הראמ"ה נמצאת בימים אלו בתהליך של גיבוש ובנייה של מערך המשוב במספר תחומי דעת. עוד מצוין, כי מערכות משוב דומות נהוגות במספר מדינות בעולם. במאמר מצוין, כי מבחני המשוב הארצי יועברו למדגם מייצג, שיקיף מספר קטן יחסית של כיתות. אחד המקצועות הראשונים שייבדק במשוב הארצי המדגמי הוא גיאוגרפיה.



**■ סידרת "משתלם להשתלם" מובילה למצוינות** – תלמידים במאות בתי הספר מכל המגזרים הלומדים בשיטת "משתלם להשתלם" מגיעים להישגים גבוהים בבחינות המיצ"ב במתמטיקה. השיטה, שאותה פיתחו חיה ברג וחנה מן, זכתה לציון הגבוה ביותר במחקר שערך מכון ויצמן למדע.

לפני המיצ"ב עורך צוות משתלם להשתלם מבחן משלו בבתי"ס שלומדים את השיטה, שנקרא "המבחן הזוכה". בתש"ע השתתפו במבחן כ-1,000 תלמידי כיתות ה'. בציון הכיתתי הגבוה ביותר במבחן – 85.04% זכתה כיתה ה'2 – מביה"ס נחלה ומנוחה בבית שמש. לכיתה הזוכה הוענק שי מטעם משתלם להשתלם – טיול למרכז החושים של קוקה קולה ברמת גן.

לפרטים נוספים, הוצאת חניה טל'; 03-5708839



**■ כפר הנוער ערך ימי גיבוש להנחלת חיי הפנימייה לחניכים** – החניכים החדשים בפנימיית כפר הנוער ויצו ניר העמק שליד עפולה, השתתפו לאחרונה בשלושה ימי גיבוש. מטרת הפעילות, בנוסף לגיבוש חברתי, הייתה להנחיל לחניכים את המהות של חיי הפנימייה. במהלך ימי הגיבוש השתתפו החניכים בסדנאות על חיי הפנימייה, כמו סדנת נהלים, ובפעילות אתגרית

## במהלך ימי הגיבוש השתתפו החניכים בסדנאות על חיי הפנימייה, כמו סדנת נהלים, ובפעילות אתגרית בשטח שכללה תחנות רבות, למשל תחנת "סנפלינג".

בשטח שכללה תחנות רבות, למשל תחנת "סנפלינג". שיאה של הפעילות היה ביום השלישי, כשהורי החניכים הגיעו לפנימייה והשתתפו בסדנה משותפת עם ילדיהם, שהנחה הצוות.

**■ מסדירים את ההתנדבות בבתי"ס בעיר** – במודיעין-מכבים-רעות מופעלת, זו השנה השנייה, תוכנית מקיפה להתנדבות בבתי"ס בשם "יחד מורים". מדובר במיזם שמוביל משה"ח בשיתוף עם מספר חברות עסקיות, כמו אינטל, אל-על ומוטורולה והעמותות "שיעור אחר", "הכל חינוך" ו"חינוך ישראלי". המיזם מופעל, נכון להיום, בשתי רשויות מקומיות בארץ – מודיעין-מכבים-רעות וירושלים. מטרת המיזם היא לגייס מתנדבים מכל גווי הקשת הישראלית לשמש בהתנדבות כ"תומכי הוראה" בבתי"ס, בצורה מובנית ומסודרת. במיזם במודיעין-מכבים-רעות השתתפו בשנת הלימודים תש"ע כ-30 מתושבי העיר, שהתנדבו ב-10 בתי"ס. בימים אלו מתקיים גיוס של מתנדבים חדשים למיזם.

משתתפי יחד מורים מתנדבים בבתי"ס במשך שעתיים בשבוע לפחות, במהלך שנת הלימודים. המתנדבים מחויבים לקחת חלק בתוכנית הכשרה ייעודית בת 40 שעות, שפותחה על ידי מכללת סמינר הקיבוצים. בין נושאי הכשרה; "אסטרטגיות הוראה ולמידה", "משמעותה של לקות למידה" ו"הנחיה אישית של ילדים". במסגרת המיזם עוסקים המתנדבים בהוראה בקבוצות קטנות ובהוראה פרטנית של תלמידים בכיתה, או בתגבור לימודי ועזרה בהכנת שיעורי הבית במרכזי למידה בית ספריים.

**■ תלמידי לוד צעדו למען עיר ללא אלימות** – 600 תלמידים יהודים וערבים, נציגי בתי"ס בלוד, השתתפו בסוף החודש שעבר בצעדת לוד, שעסקה במחויבות לעיר ללא אלימות. לוד משתתפת בתוכנית "עיר ללא אלימות" משנת 2007.

בצעדה לקחו חלק גם נציגים ממינהלי החינוך והרווחה בעירייה, משטרת לוד, הרשות הלאומית לבטיחות בדרכים, הרשות למלחמה בסמים ואלכוהול, החינוך הבלתי פורמאלי ורשת המתנ"סים, מועצת הנוער העירונית, תנועות הנוער וועדי ההורים.

לקראת הצעדה חולקו לתלמידי העיר, להורים ולמורים חולצות, כובעים וצמידים, שעליהם הכיתוב "לוקחים אחריות בלוד – עיר ללא אלימות". את הצועדים הובילה תזמורת חטיבת הביניים הערבית נווה ירק. בסיום הצעדה התקיימה עצרת מרכזית. הדוברים בעצרת, ובהם ראש העיר, אילן הררי, ציינו באירוע את חשיבות החינוך למניעת אלימות מוקדם ככל האפשר, כבר בגני הילדים. בתום הטקס שרה מקהלת ב"ס לוי אשכול המנון שנכתב במיוחד עבור התוכנית, בשם "עיר ללא אלימות בלוד".

תוכנית עיר ללא אלימות, שהחלה לפני למעלה משלוש שנים ב-12 רשויות מקומיות, הורחבה בתחילת 2010 ל-78 יישובים. במערכת החינוך פועלת התוכנית לשיקום הסמכות החינוכית של המורים, יצירת סביבה בית ספרית מוגנת והקניית ערכי אחריות אישית, הבלגה וסובלנות לתלמידים.

**■ תלמידי הרצליה הצביעו נגד גירוש ילדי העובדים הזרים** – תלמידי בתי"ס העל יסודיים בהרצליה השתתפו לאחרונה בדיון חינוכי בנושא "גירוש ילדי העובדים הזרים". מטרת הפעילות היה לפתח בקרב התלמידים דיון אקטואלי, מעמיק ופתוח בדילמה המורכבת, שעלתה לאחרונה לראש סדר היום הציבורי בישראל. בפתיחת הדיון ביקשה מהתלמידים ראש עיריית הרצליה, יעל גרמן, לשמור על "ראש פתוח" לשמיעת מגוון הדעות והטיעונים בנושא. בדיון, שהונחה על ידי האחראית על תיק החינוך בעירייה, טובה רפאל, הובאו בפני התלמידים דעות בעד ונגד גירוש ילדי העובדים הזרים מהארץ. את הדעות השונות ייצגו: חבר הכנסת ניצן הורוביץ, החוקרת לפילוסופיה פוליטית, ד"ר נעמה כרמי, מרצה ממדרשת אדם לדמוקרטיה ולשלום, אוקי מרושק, ובוגרת תיכון בהרצליה, אדר מנחם, שחברתה מועמדת לגירוש מהארץ. בסיום הדיון נערכה הצבעה, שבה התבקשו התלמידים להכריע בעד או נגד גירוש ילדי העובדים הזרים. הרוב מכריע של התלמידים, 88%, התנגד לגירוש. לאחר מכן חולקו לתלמידים חומרי קריאה, להמשך הדיון בנושא עם מורי האזרחות והמחנכים בבתי"ס.

**■ תלמידים חילוניים ודתיים קיימו למידה משותפת לזכר חבר** – תלמיד מתיכון שוהם, אלון טבח, נהרג לפני מספר חודשים בתאונת דרכים. בתיכון הוחלט להנציח את זכרו של התלמיד, שהיה דתי, בפעילות למידה בחברותא של תלמידים חילונים ודתיים ביום צום גדליה, שבו מציינים את החורבן הסופי של הבית הראשון בשל שנאת אחים. במסגרת הפעילות למדו חבריו של טבח, תלמידי כיתה י"ב-5, בצוותא עם תלמידים מהישיבה התיכונית בפתח תקווה. את הישיבה מנהל הרב שי פירון, מרבני ארגון צוהר, הפועל לגשר בין חילונים לדתיים. התלמידים עסקו בלימוד מתוך המקורות היהודיים בקבוצות מעורבות, שהנחו מורים משני בתי"ס. הלמידה עסקה בנושאים; "מצוות שבין אדם לחברו", "המוסר האלוהי מול המוסר האנושי", "יסוד הבחירה ביהדות מול החובה לקיים מצוות" ועוד. לדברי מחנכת הכיתה איה בניטה; "אלון, יותר מכל, ידע לשלב אורח חיים דתי בבי"ס חילוני ולקרב בין הלבבות. המפגש והחיבור בין בני הנוער הדתיים לחילונים היה מרתק ביותר".

## כדאי לדעת

**■ מכון אבניים לפיתוח קהילות מקצועיות בשדה החינוך** –

מכון אבניים עוסק בפיתוח קהילות מקצועיות בשדה החינוך. המכון שואף לקדם בקרב עובדי ההוראה תרבות מקצועית המבוססת על למידה מתמדת, שיתוף ידע, למידה מניסיון וקהילות עמיתים. בין התוכניות המגוונות שהפעיל מכון אבניים בתש"ע; תוכנית להכשרת סגני מנהלים מ-18 בתי ספר יסודיים בירושלים להובלת למידת עמיתים



ופיתוח מקצועי בקרב המורים. התוכנית מוכרת על ידי משרד החינוך כחלק ממתווה ההתפתחות המקצועית של סגני המנהלים במסגרת רפורמת אופק חדש. לפרטים נוספים, טל'; 077-7660873



**■ תלמידות – ועדת ההוראה בחטיבת הביניים של ביה"ס נופי הבשור, שבמועצה האזורית אשכול, דנה לאחרונה בסוגייה "עד כמה אמורה התנהלות התלמיד בשיעורים, המכונה גם 'תלמידות' או 'תלמידות', להשפיע על הציון הסופי שלו בתעודה?"** הוועדה החליטה להעלות השנה את משקל הציון לתלמידות מ-10% ל-20% מהציון הסופי בכל מקצוע לתלמידי שכבות ז' ו-ח'. משקל הישגים הלימודיים יירד ל-80%. במידעון ביה"ס מצוין, כי מטרות ההחלטה הן להעניק משקל משמעותי יותר להתנהלות התלמידים בכיתה, ולשפר את הרגלי הלמידה שלהם. הציון עבור תלמידות בביה"ס כולל ארבעה מרכיבים; הגעה בזמן לכיתה, הכנת שיעורי בית, מילוי משימות בכיתה והקשבה.

## מחוז צפון

**■ החלטה אסטרטגית – מנהלת המחוז, ד"ר אורנה שמחון, ביקרה לאחרונה במערכת החינוך בקריית שמונה. במהלך הביקור ציינה שמחון, כי המחוז יסייע לעירייה ליישם את החלטתה האסטרטגית להעביר את ביה"ס המקיפים בעיר לבעלות אחת מרשות החינוך. כמו כן הכריזה שמחון, כי קריית שמונה תפעל החל מהשנה כעיר מדגמת תקשוב בחינוך. לדבריה, החלטה זו תלווה בתקציבים נכבדים ממש"ח, שייעודו בין היתר לצידוד ביה"ס בעיר בלוחות חכמים. במסגרת הביקור האזינה שמחון לסקירה על מערכת החינוך היישובית בלשכת ראש העיר, הרב נסים מלכה. כמו כן ביקרה מנהלת המחוז במרכז לגיל הרך, ביה"ס היסודי תל חי ותיכון דנציגר, המציין השנה יובל להיווסדו, ובביה"ס לחינוך מיוחד רננים בקריית שמונה. בבי"ס רננים לומדים 120 תלמידים בעלי פיגור שכלי מכל המגזרים, מ-26 יישובים בצפון. מהמחוז נמסר, כי השנה ייבחנו לראשונה תלמידים מביה"ס בבחינת בגרות מיוחדת. עוד נמסר, כי בביה"ס מופעלת תוכנית לימודים חדשנית, בשם "שחר חדש". במסגרת התוכנית מוענקת הכשרה מקצועית ל-18 תלמידים, בגילאי 18-21, בשתי מגמות לימוד – מלונאות וסיעוד. בסיום הלימודים יקבלו התלמידים תעודה מקצועית ממשרד העבודה והרווחה.**

## מחוז חיפה

**■ הוקרה לטייסים – ביה"ס הריאלי בחיפה**

ערך לאחרונה אירוע הוקרה ל-16 טייסים בוגרי מחזור מ"ט (1968), מחציתם בוגרי כיתה אחת. באירוע השתתף בוגר נוסף של ביה"ס – מפקד חיל אוויר לשעבר האלוף במיל' הרצל בודינגר. האירוע החל בסיום בחטיבה העליונה בית בירם, שבמהלכו נפגשו האורחים עם תלמידי

## האירוע החל בסיום בחטיבה העליונה בית בירם, שבמהלכו נפגשו האורחים עם תלמידי הכיתות השונות, וסיפרו להם על חוויותיהם לימודיהם בביה"ס ובשירות הצבאי.

הכיתות השונות, וסיפרו להם על חוויותיהם בתקופת לימודיהם בביה"ס ובשירות הצבאי. לאחר מכן סקר מנכ"ל ביה"ס, רון כתרי, בפני הטייסים את מאפייני ביה"ס כיום והעניק לכל אחד מהם שי – דיפלומת בוגר ועותק מתיקו האישי בביה"ס.

## מחוז מרכז

**■ השקעה גדולה – שר החינוך, גדעון סער, מנהלת המחוז, ד"ר סולי נתן, והנהלת המחוז, ביקרו לאחרונה במערכת החינוך ביהוד-מונסון. הביקור החל בקבלת פנים בלשכת ראש העיר, יוסף בן דוד. בהמשך סיירו שר החינוך ומנהלת המחוז בביה"ס היסודי רמז, שבו צפו בלמידה בסביבה מקוונת, בגן לילדים בעלי הפרעות תקשורת**

## יהוד-מונסון זכתה בפרס החינוך היישובי של מחוז מרכז לשנת תש"ע ומועמדת לפרס הארצי.

במתחם ביה"ס ובחטיבת ביניים פסגות. במהלך הסיור ציין סער את התרשמותו משיתוף הפעולה ההדוק בין המחוז לעירייה. סער הוסיף: "ניתן לראות כיצד המערכת החינוכית בעיר מסמנת עצמה גבוה במפה. ניכרת השקעה גדולה מצד הרשות המקומית להפיכת רעיונות חינוכיים לתוצרים בשטח". יהוד-מונסון זכתה בפרס החינוך היישובי של מחוז מרכז לשנת תש"ע ומועמדת לפרס הארצי.

**■ מענק למורים מצטיינים – 10 מורים**

מבי"ס אורט רבין בגן יבנה קיבלו בחודש שעבר מענקי הצטיינות מטעם רשת אורט והמועצה המקומית, בסך 5,000 ש"ח כל אחד. המורים זכו במענקים במסגרת תוכנית של רשת אורט ישראל להענקת תגמול מיוחד למורים מצטיינים בבתי"ס של הרשת. התוכנית הופעלה אשתקד כניסוי ב-15 בתי"ס הבולטים בהישגיהם הגבוהים, ובהם אורט רבין, והשנה תורחב לבתי"ס נוספים של הרשת. יש לציין, כי בתש"ע גם זכה ביה"ס אורט רבין בפרס רשת אורט ל"מנהל מצטיין וצוותו". מהמועצה המקומית גן יבנה נמסר, כי כל צוות המורים בביה"ס היה שותף לתהליך הבחירה של המורים המצטיינים, שנעשה על פי קריטריונים מקצועיים שהוגדרו מראש.

מנהלת חטיבת הביניים בביה"ס, שרה מצרפי, אמרה בטקס הענקת המענק למורים; "מצטיינים תמיד יהיו בכל מקום. חוכמתה של המערכת ביכולתה לזהותם, ולהאיר באמצעותם את הדרך לכל האחרים".

**■ מצטיינים בבגרות – ציוני בחינות הבגרות במועדי הקיץ הגיעו רק לאחרונה לבתי"ס, אולם מספר רשויות מקומיות כבר מיהרו לפרסמם לציבור הרחב, בייחוד אלו שהשיגו ציונים גבוהים. כך, למשל, פרסמה לאחרונה עיריית הוד השרון את ציוני מבחני הבגרות בפזיקה ומכניקה בתיכון מוסינזון. מהעירייה נמסר, כי תלמידי י"ב במגמת הפזיקה השיגו בבגרות במקצוע זה ציון ממוצע 90. עוד נמסר, כי הציון הממוצע בבגרות במכניקה של תלמידי שכבת י"א היה 85, ציון הגבוה בהרבה מהציון הממוצע הארצי.**

## דאי לדעת

**■ תואר שני ביהדות זה מכון שכטר –**

מכון שכטר למדעי היהדות מנחיל את מדעי היהדות בגישה אקדמית, פתוחה, שוויונית ופולרליסטית,

תוך שימת דגש על משמעותם ועל יישומם בחיים המודרניים. לשם כך מנהל המכון תוכנית לתואר שני רב-תחומית וחדשנית במדעי היהדות, המתאימה במיוחד לציבור עובדי ההוראה. כדי להקל על הסטודנטים העובדים, מרוכזים הלימודים בתוכנית ביום או יומיים בשבוע. מכון שכטר מוסמך על ידי המועצה להשכלה גבוהה להעניק תואר שני במדעי היהדות. הלימודים מוכרים לגמול מקצועי על ידי משרד החינוך.

לפרטים טל'; 7800700-074.

